

BOSNA I HERCEGOVINA
БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
BOSNIA AND HERZEGOVINA

URED ZA REVIZIJU FINANSIJSKOG POSLOVANJA INSTITUCIJA BiH
URED ZA REVIZIJU FINANSIJSKOG POSLOVANJA INSTITUCIJA BiH
КАНЦЕЛАРИЈА ЗА РЕВИЗИЈУ ФИНАНСИЈСКОГ ПОСЛОВАЊА ИНСТИТУЦИЈА БиХ
AUDIT OFFICE OF THE INSTITUTIONS OF BOSNIA AND HERZEGOVINA

Musala 9, 71 000 Sarajevo, Tel/Fax: ++ 387 (0) 33 26 47 40, www.revizija.gov.ba, e-mail: saibih@bih.net.ba

Broj :

IZVJEŠĆE O REVIZIJI
DIREKCIJE ZA IMPLEMENTACIJU PROJEKTA CIPS
ZA 2004. GODINU

Sarajevo, srpnja 2005.

KAZALO

I.	MIŠLJENJE REVIZORA	3
II.	REVIZIJSKO IZVJEŠĆE	4
1.	Uvod	4
2.	Osvrt na preporuke iz prethodnog izvješća	4
3.	Sustav internih kontrola	5
4.	Nalazi i preporuke	6
4.1.	Upravljanje i rukovođenje	6
4.2.	Prihodi od izdavanja dokumenata	7
4.3.	Planiranje i izvršenje proračuna	7
4.4.	Rashodi	9
4.5.	Stalna sredstva Projekta	10
4.6.	Programi posebnih namjena	11
4.7.	Informacijski sustav	11
5.	KORESPONDENCIJA	11
6.	Sažetak	12

I. MIŠLJENJE REVIZORA

- 1.1. Ured za reviziju finansijskog poslovanja institucija Bosne i Hercegovine izvršio je reviziju finansijskih izvješća na dan 31. decembra 2004. godine u **Direkciji za implementaciju Projekta CIPS** (u daljem tekstu : Direkcija). Revizija je ispitivala i suglasnost sa primjenljivim zakonima i funkcioniranje sustava internih kontrola.
- 1.2. Rukovodstvo Direkcije odgovorno je za finansijska izvješća, postupanje sukladno zakonima i propisima i uspostavljanje efikasnog sustava internih kontrola. Naša odgovornost je izraziti mišljenje na temelju revizije koju smo izvršili.
- 1.3. Zakonski temelj revizije sadržan je u Zakonu o reviziji finansijskog poslovanja institucija Bosne i Hercegovine. Reviziju smo izvršili sukladno revizijskim standardima Međunarodne organizacije vrhovnih revizijskih institucija – INTOSAI. Ovi standardi zahtijevaju da reviziju planiramo i izvršimo na način koji nam omogućuje da se u razumnoj mjeri uvjerimo da su finansijska izvješća sastavljena sukladno važećoj zakonskoj regulativi i primjenjivim računovodstvenim standardima i da predstavljaju točan i istinit prikaz poslovanja. Revizija ocjenjuje i pouzdanost sustava internih kontrola kojima se osigurava poštivanje zakona i propisa, zaštita imovine, pouzdano izvješćivanje i efikasno poslovanje.
- 1.4. Revizija je na temelju uzorka ispitivala značajne transakcije koje potkrepljuju iznose u finansijskim izvješćima, ocjenu računovodstvenih načela prigodom sastavljanja finansijskih izvješća, ocjenu značajnih procjena izvršenih od strane rukovodstva prigodom sastavljanja finansijskih izvješća, usuglašenost sa zakonima i propisima i ocjenu sustava internih kontrola. Smatramo da revizija koju smo izvršili pruža razuman temelj za naše mišljenje.

Finansijska izvješća Direkcije za 2004. godinu predstavljaju točan i istinit prikaz poslovanja i sukladno zakonima i općeprihvaćenim računovodstvenim standardima osim za pozicije koje se odnose na sljedeće:

- **Nedovoljno pouzdan sustav internih kontrola u dijelu razgraničenja dužnosti u finansijskom poslovanju, ažurnosti evidentiranja poslovnih promjena, poštivanja rokova popisa imovine i izrade finansijskih izvješća, kao i nedostataka u planiranju nacrta proračuna i praćenja izvršenja proračuna;**
- **Usaglašavanje naplaćenih prihoda od izdavanja dokumenata sa računima proračuna na koji se uplaćuju ovi prihodi nije još uvijek definirano i ustanovljeno kao metoda koja dokazuje sveobuhvatnost evidentiranja ovih prihoda;**
- **Oprema Projekta CIPS nije realno iskazana u poslovnim knjigama Direkcije s obzirom na dio otpisa opreme koji nije trebao biti otpisan i neobračunatu amortizaciju opreme prema fazama aktiviranja odnosno stavljanja opreme u funkciju;**

II. REVIZIJSKO IZVJEŠĆE

1. Uvod

Direkcija posluje u sastavu Ministarstva civilnih poslova kao samostalna služba čija su prava i dužnosti utvrđena posebnim propisima. Direkcija za svoj rad odgovara ministru Civilnih poslova. Direkcija je osnovana Odlukom Vijeća ministara broj: 60/02 od 29.04.2002. godine. Zadatak Direkcije je implementacija Projekta CIPS koji obuhvata četiri segmenta u obradi podataka:

- Civilni registar (JMB, prebivalište, osobne iskaznice),
- Vozačke dozvole,
- Putne isprave,
- Registraciju vozila u BiH.

Direkcija ima direktora koji se imenuje za razdoblje do pune implementacije Projekta. Direkcija nakon implementacije Projekta prestaje sa radom.

2. Osvrt na preporuke iz prethodnog izvješća

Ured za reviziju izvršio je reviziju Direkcije za 2003. godinu o čemu je sačinjeno izvješće o reviziji. Osvrtom na preporuke revizije date u navedenom izvješću utvrđeno je da je Direkcija prihvatila određene preporuke revizije, a dio preporuka revizije nije implementiran ili je u fazi realizacije. Niže navodimo osvrt na prethodne preporuke revizije:

Realizirane preporuke:

- Direkcija je u septembru 2004. godine usvojila Pravilnik o procedurama stvaranja obveza, materijalno-financijskog poslovanja i mjerama racionalizacije troškova. Ovim pravilima utvrđene su interne procedure stvaranja obveza, racionalizacija troškova reprezentacije, regulirana uporaba službenih vozila i privatnih vozila u službene svrhe, uporaba službenih telefona (fiksna i mobilna mreža), uporaba Interneta, naknada za odvojeni život i druga prava uposlenih i angažiranih osoba po ugovoru o djelu;
- Ustanovljeni su kontrolni postupci kojima se vrši provjera fakturiranih obveza za zakup u odnosu na izdate dokumente i zakupljenu površinu prostora;
- Popis osnovnih sredstava Projekta izvršen je na dan 31.12.2004. godine i stvarno stanje sredstava usklađeno je sa poslovnim knjigama Direkcije
(popis osnovnih sredstava ima određenih nedostataka koji će biti komentirani u narednim točkama ovog izvješća);
- Stvorene obveze Direkcija evidentirane su u odgovarajućem vremenskom razdoblju
(tijekom 2004. godine Direkcija nije ostvarila ažurnost evidentiranja stvorenih obveza što je kao posljedicu ostavilo zakašnjenje u evidentiranju nastalih obveza iz 2004. godine i zakašnjenje u izradi financijskih izvješća);
- Vezano za sagledavanje mogućnosti prelaska na određeni alternativni način povezivanja CIPS lokacija, Direkcija je nakon izvedene studije pristupila realizaciji Projekta povezivanja svojih lokacija antenskim putem što omogućuje smanjenje troškova prijenosa podataka i povećanje kapaciteta prijenosa podataka.

Nerealizirane preporuke:

- Kriteriji kojima se točno razgraničavaju pripadajući rashodi koji se izvršavaju na teret proračuna Direkcije od rashoda koji se izvršavaju na teret proračuna Projekta nisu utvrđeni kao pisane procedure u suradnji sa Ministarstvom financija i trezora;
(tijekom 2004. godine nije bilo izdataka iz Projekta koji ne pripadaju proračunu Projekta, osim što su planirana sredstva Projekta u iznosu od 70.000 KM restrukturirana na tekuće izdatke Direkcije);
- Preduvjeti za automatsko praćenje i usaglašavanje stanja izvršenih i naplaćenih prihoda Projekta sa uplaćenim sredstvima na račune proračuna nisu još uvijek ispunjeni;
- Ugovori o angažiranju dodatnog osoblja u vezi poslova Projekta koji imaju privremeni karakter nisu u cijelosti definirani sa stanovišta vremena angažiranja i sveukupnih primanja;
- Planiranje nacrtu proračuna ne vrši se na temelju prethodno utvrđenih kriterija raspodjele rashoda koji se izvršavaju iz proračuna Direkcije;
- Konačan financijski obračun Projekta koji treba prikazati sve prihode i rashode Projekta i točku isplativosti Projekta nije urađen.

3. Sustav internih kontrola

Revizija je uočila određene slabosti sustava internih kontrola¹ u dijelu koji se odnosi na:

- Nedostatak određenih kontrolnih funkcija i razgraničenja dužnosti u dijelu financijskog poslovanja Direkcije. Uzrok ovome može biti nedostatak uposlenih na financijskim poslovima i nemogućnost upravljanje financijskim operacijama zbog nepostojanja informacijskog sustava financijskog upravljanja u Direkciji;
- Postupci usaglašavanja naplaćenih prihoda temeljem izdavanja osobnih dokumenata sa računima proračuna nisu na odgovarajući način propisani;
- Neadekvatno planiranje prigodom donošenja nacrtu proračuna koje ne sadrži određene analize i procjene potrebnih sredstava u odnosu na poslovne aktivnosti Direkcije;
- Procedure praćenja izvršenja proračuna nisu utvrđene;
- Rokova u vezi popisa imovine nisu poštovani (popis završen 18.05.2005.);
- Rokova prigodom izrade i predaje financijskih izvješća za 2004. godinu također nisu ispunjeni zbog neažurnosti evidentiranja poslovnih promjena i nepoštivanja rokova popisa imovine (financijska izvješća predana 19.05.2005. godine);

Navedene slabosti sustava internih kontrola označavamo kao uzroke određenih nedostataka koje kao posljedice opisujemo u narednom dijelu našeg Izvješća.

¹ Interne kontrole su jedinstven proces koji uvodi organizacija kao skup postupaka i mjera koje osiguravaju točnost i pravilnost evidentiranja financijskih transakcija, njihovu punu usklađenost sa zakonima i ekonomično, efikasno, i efektivno trošenje javnog novca, i zaštita imovine.

4. Nalazi i preporuke

4.1. Upravljanje i rukovođenje

Unutarnje ustrojstvo Direkcije predviđa 24 stalno uposlena od čega je popunjeno 15 radnih mjesta, što znači da 9 radnih mjesta u Direkciji nije popunjeno. Direkcija ima ovlaštenja prema usvojenom pravilniku da angažira određeni broj izvršitelja po ugovoru o djelu kao privremeni poslovi. Direkcija stalno povećava broj uposlenih po ugovoru o djelu kako se vrši dalja implementacija Projekta, tako da je trenutno angažirano 85 uposlenih po ovom temelju. Ovakav nesklad između stalno uposlenih i privremeno uposlenih može imati utjecaja na efikasnost rada Direkcije u narednom razdoblju i nedostatak određenih kontrolnih funkcija u dijelu financijskog poslovanja. Ovo ima utjecaja i na određenu pravilnost naknada angažiranih uposlenih po ugovoru o djelu i njihovu dalju angažiranost s obzirom na karakter privremenosti. Nedostatak informacijskog sustava financijskog upravljanja u Direkciji (sustav postoji u Ministarstvu civilnih poslova koji opslužuju uposleni Ministarstva) također ima utjecaja na poslove praćenja svih financijskih tijekova i efikasnost financijskog poslovanja Direkcije.

Direkcija do sada ispunjava predviđeni obim poslova, ali bez sustavnog rješenja radno pravnog statusa svih uposlenih i dobivanja karaktera stalnosti, može u budućnosti doći do problema u daljoj implementaciji Projekta i funkcioniranju Projekta nakon toga.

Preporučujemo Direkciji da u narednom razdoblju riješi ovaj problem i da se poduzmu aktivnosti na donošenju Zakona o centralnoj evidenciji i razmjeni podataka kojim se utemeljuje Glavni centar za obradu podataka i koji će sustavno riješiti problem organizacije i upravljanja. Također, smatramo da Direkcija treba imati informacijski sustav financijskog upravljanja (ISFU) u svom vlasništvu zbog karaktera svoga poslovanja i efikasnog nadzora nad financijskim operacijama.

Poslovne aktivnosti Direkcije nisu povezane sa planiranim utroškom sredstava u proračunu. Direkcija je izradila Plan aktivnosti za 2004. godinu i povezala to sa ostvarenjem planiranih aktivnosti koje su izvršene u 2004. godini. Međutim, ne postoji prethodno pribavljeno mišljenje Ministarstva financija i trezora o financijskim aspektima programa rada². Planirane i izvršene aktivnosti Direkcije sadržane su u Programu rada i Izvješću o radu Ministarstva civilnih poslova u čijem sastavu Direkcija posluje.

Izvješćivanje Direkcije o izvršenim poslovnim aktivnostima i utrošenim sredstvima iz proračuna nije povezano. Direkcija suglasno propisima³, godišnja izvješća podnosi odvojeno, posebno financijsko izvješće koji se predaje Ministarstvu financija i trezora, a posebno izvješće o radu koji se podnosi Vijeću ministara. Prema našem mišljenju, ovakav način izvješćivanja ne daje cjelovitu informaciju o poslovanju Direkcije s obzirom da poslovne aktivnosti nisu povezane sa utrošenim sredstvima.

Direkcija treba plan aktivnosti podnositi na usvajanje zajedno sa financijskim planom. Također, mišljenja smo da treba izmijeniti metodologiju izvješćivanja i sačinjavati jedinstvene godišnja izvješća koja će sadržavati izvršene (i neizvršene) aktivnosti Direkcije tijekom godine zajedno sa financijskim izvješćima o izvršenju proračuna i financijskoj poziciji Direkcije. Ovakvim načinom izvješćivanja Direkcija bi prezentirala konkretne komparativne pokazatelje o realiziranim aktivnostima u odnosu na utrošena sredstva za izvršavanje tih aktivnosti.

Napominjemo da realizacija ovih preporuka nadilazi ovlasti Direkcije i da preporuke trebaju biti ostvarene u suradnji sa Ministarstvom financija i trezora i Vijećem ministara.

² Odluka o načelima za utvrđivanje unutarnjeg ustrojstva uprave.

³ Zakon o izvršenju proračuna institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obveza Bosne i Hercegovine za 2004. godinu i Zakon o ministarstvima i drugim organima uprave Bosne i Hercegovine.

4.2. Prihodi od izdavanja dokumenata

Direkcija ne vrši redovno usaglašavanje prihoda od izdanih osobnih dokumenata uspoređivanjem broja izdanih dokumenata sa ostvarenim prihodima koji su naplaćeni u korist proračuna. Kako bi se spomenuta finansijska kontrola ustanovila neophodno je uspostaviti link Direkcije CIPS-a sa ISFU sustavom, putem kojeg se sva sredstva prikupljaju i evidentiraju, a vodeći računa o zaštiti podataka. S obzirom da oba sustava koriste istu Oracle platformu, postoje tehnički preduvjeti za međusobnu interakciju ovih sustava, te bi stoga trebalo da pristupiti pronalasku tehničkih rješenja međusobnog povezivanja i korištenja potrebnih zajedničkih informacija u svrhu boljeg praćenja prihoda i rashoda Projekta. Ovo povezivanje bilo bi korisno i kod ostalih institucija koje koriste podatke civilnog registra ili ISFU sustava, kako bi se poslovni procesi koji su povezani kroz više institucija promatrali kao cjelina i nad njima vršio bolji nadzor i kontrola. Direkcija CIPS-a kao stručno tijelo trebala bi biti inicijator i nositelj ovih procesa, s obzirom da raspolaže tehničkom opremljenošću i stručnim kadrovima. Ova preporuka Direkciji bila je dana u našem Izvješću o reviziji za 2003. godinu. Preporuka nije implementirana do kraja 2004. godine.

Preporučujemo Direkciji da osigura preduvjete za automatsko praćenje i usaglašavanje stanja izvršenih i naplaćenih prihoda Projekta, te uspostavi procedure praćenja finansijskog stanja naplaćenih prihoda Projekta i redovnog izvješćivanja menadžmenta, kako bi se uspostavila bolja finansijska i organizacijska kontrola.

4.3. Planiranje i izvršenje proračuna

Odobreni proračun Direkcije za 2004. godinu iznosi **11.956.120 KM**. Povećanje odobrenog proračuna tijekom godine izvršeno je na temelju povlačenja sredstava iz tekućih proračunskih rezervi za nabavu opreme u iznosu od 49.750 KM i preraspodjele planiranih sredstava iz Projekta CIPS u iznosu od 70.000 KM, tako da konačno odobreni proračun Direkcije za 2004. godinu iznosi **12.075.870 KM**. Realizacija proračuna izvršena je za tekuće izdatke, kapitalne izdatke i financiranje programa održavanja i tiskanja putovnica u ukupnom iznosu od **12.053.757 KM**, što je manje od raspoloživog proračuna za **22.113 KM**, ili što predstavlja **99%** ostvarenja proračuna.

Pregled izvršenja proračuna Direkcije za 2004. godinu prikazujemo u narednoj tablici:

PREGLED IZVRŠENJA PRORAČUNA ZA 2004. godinu

Tablica br. 1.

Iznosi u KM

Red. br.	Vrsta rashoda	Proračun za 2004.god	Promjena strukture Proračuna 10.08.2004	Promjena strukture Proračuna 13.01.2005	Promjena strukture Proračuna 05.04.2005	Tekuće rezerve Proračuna 25.03.2004	Ukupno odobreni Proračun (3 do 7)	Izvršenje proračuna za 2004.	Odstupanje (8-9)	Indeks (9/8)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
I.	Tekući izdaci	10.856.120	0	0	321.000	0	11.177.120	11.155.109	22.011	99
1	Plaće uposlenih	359.200	- 126.481	+ 4.000	- 2.000	0	234.719	234.652	67	99
2	Naknade troškova uposlenih	116.920	- 13.936	- 24.000	- 6.000	0	72.984	72.872	112	99
3	Putni troškovi	140.000	+ 32.000	0	- 26.000	0	146.000	145.980	20	99
4	Izdaci za energiju	30.000	+ 18.000	- 10.000	- 8.600	0	29.400	29.392	8	99
5	Izdaci za komunalne usluge	500.000	+278.672	+ 150.000	- 6.800	0	921.872	921.803	69	99
6	Nabava materijala	500.000	+ 324.340	+ 80.000	- 7.300	0	897.040	897.015	25	99
7	Izdaci za usluge prijevoza i goriva	150.000	0	- 40.000	- 63.500	0	46.500	46.488	12	99
8	Unajmljivanje imovine i opreme	7.100.000	+ 293.910	+ 40.000	+ 516.750	0	7.950.660	7.929.872	20.788	99
9	Izdaci za tekuće održavanje	1.000.000	- 829.929	- 10.000	- 56.000	0	104.071	103.188	883	99
10	Izdaci za osiguranje	10.000	0	0	- 2.750	0	7.250	7.249	1	99
11	Ugovorene usluge	950.000	+ 23.424	- 190.000	- 16.800	0	766.624	766.598	26	99
II.	Tekući grantovi	0	0	0	0	0	0	0	0	0
III.	Kapitalni izdaci	0	0	0	0	49.750	49.750	49.750	0	100
1	Nabava građevina	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2	Nabava opreme	0	0	0	0	49.750	49.750	49.750	0	100
3	Nabava ostalih staln. sredstava	0	0	0	0	0	0	0	0	0
IV.	Programi posebne namjene	1.100.000	0	0	- 251.000	0	849.000	848.898	102	99
1.	Sustav održavanja i tiskanja putovnica	1.000.000	0	0	- 251.000	0	849.000	848.898	102	99
V.	SVEUKUPNO (I.+II.+III.+IV.)	11.956.120	0	0	70.000	49.750	12.075.870	12.053.757	22.113	99
VI.	Projekt CIPS *	5.600.000	0	0	- 70.000	0	5.530.000	5.496.693	33.307	99
VII.	SVEGA (V. + VI.)	17.556.120	0	0	0	0	17.605.870	17.550.450	55.420	99
VII.	Broj uposlenih **	24	-	-	-	-	24	15	9	63

** proračun je planiran bez procjene broja uposlenih po ugovoru o djelu čiji se rashodi izvršavaju na teret ugovorenih usluga. Broj uposlenih po ovom temelju sa 31.12.2004. godine iznosio je 82, a sa datumom završetka revizije 85 (porast broja uposlenih je vezan za postupnu implementaciju projekta CIPS).

Prigodom izrade nacrt proračuna Direkcija nije polazila od analize postojeće raspodjele sredstava, analitičke procjene potrebnih sredstava po stavkama, plana nabava kapitalnih sredstava i planirane strukture izdataka za troškove sustava održavanja i tiskanja putovnica. Primjer nepreciznog planiranja predstavljaju izdaci za tekuće održavanje koji su planirani 1.000.000 KM, a ostvareni u iznosu 103.188 KM i koji su najvećim dijelom služili za preraspodjelu unutar pojedinih stavki proračuna. Predloženi nacrt proračuna Direkcije ukupno je iznosio 13.254.715 KM, što je moglo biti dovoljno za konačno izvršenje proračuna Direkcije. Međutim, Ministarstvo financija i trezora je umanjilo predloženi nacrt proračuna Direkcije za 1.298.595 KM bez određene korespondencije i usaglašavanja prijedloga.

Direkcija objektivno ima poteškoća u vezi procjene rashoda zbog kompleksnosti ukupnog Projekta koji je dislociran i zbog procjene razine implementacije i uopće procjene broja izdanih osobnih dokumenata, što sve treba uzeti u obzir kada se radi projekcija proračuna. Na temelju svega, odobreni proračun Direkcije ne prikazuje realnu projekciju događaja u 2004. godini i kao posljedica svega proračun je realiziran u gotovo 100% iznosu pomoću tri preraspodjele unutar proračunskih stavki (posljednja preraspodjela izvršena je tek 05.04.2005. godine kao posljedica neažurnosti evidentiranja nastalih obveza za zakup od poštanskih operatera u iznosu od 511.080 KM). Karakteristično je da je preraspodjela sredstava izvršena sa Programa posebnih namjena namijenjenih sustavu održavanja i tiskanja putovnica i sa sredstava Projekta koji ne predstavljaju kalkulatívni dio proračuna Direkcije, već egzistiraju kao posebna stavka u proračunu BiH. Ovim preraspodjelom nisu poštovani principi restrukturiranja kojima je predviđena preraspodjela samo u dijelu tekućih izdataka.

Direkcija treba donijeti detaljne procedure izrade i usvajanja nacrtá proračuna uzimajući u obzir analize i procjene potrebnih sredstava, kapitalnih ulaganja i dinamiku implementacije Projekta. Potrebno je u komunikaciji sa Ministarstvom financija i trezora usuglasiti prijedlog proračuna i njegovu preraspodjelu unutar pojedinih stavki. Također, proračun treba biti povezan sa planiranim aktivnostima Direkcije. Time bi se osigurale realne procjene potrebnih sredstava što bi omogućilo efikasno izvršavanje svih propisanih poslovnih aktivnosti.

4.4. Rashodi

Revizija je pregledala rashode Direkcije koji su izvršeni u 2004. godini i konstatala sljedeće nepravilnosti:

- Za nabavu auto guma (3.809 KM) dokumentacija ne zadrži otpremnice ili zapisnike koji dokazuju za koja vozila su nabavljene navedene auto gume. Nedostatak pravdajuće dokumentacije može imati utjecaja na namjensko korištenje sredstava proračuna;
- Naručivanje roba putem izdavanja narudžbenica nije uređeno (knjiga narudžbi nije ažurna, izdavanje narudžbenica pod istim brojevima, izdavanje bjanko narudžbenica itd.), što također može imati utjecaja na ispravnost korištenja sredstava;
- Ne osporavajući pravo na isplate stimulacija uposlenima koje se redovno izvršavaju za određeni broj uposlenih, mišljenja smo da treba dodatno obrazložiti koje poslove uposleni obavljaju pored svog redovnog posla i kakvi su efekti poslovanja po tom temelju ostvareni u sektorima u kojima nedostaje uposlenih. Ovo treba urediti pravilima koji će precizirati uvjete za isplate stimulacija temeljem prekovremenog rada i dodatnog angažiranja;
- Naknade za troškove smještaja (22.900 KM) treba realizirati uplatama na račune zakupodavca sa priloženom pravdajućom dokumentacijom (ugovori zaključeni u ime Direkcije, prijave kod porezne uprave) kao dokaz vjerodostojnosti isplata za ove namjene. Direkcija mora izvršavati uplate pripadajućih poreznih obveza temeljem ovoga prema poreznim propisima entiteta;
- Isplate naknada po ugovorima o djelu (681.816 KM) treba urediti na način da se ugovorima definiraju cjelokupna primanja temeljem ovoga koja se sada parcijalno isplaćuju istim uposlenicima po više temelja (naknada, stimulacija, smještaj, dnevnice za prijevoz, troškovi telefona, troškovi goriva). Pored toga, pojavljuju se uposleni koji su angažirani istovremeno na dva projekta za koju primaju dvostruku naknadu;

Preporučujemo Direkciji da razmotri navedene primjedbe i poduzme mjere na njihovom otklanjanju u narednom razdoblju.

4.5. Stalna sredstva Projekta

Postupna implementacija Projekta CIPS vršena je nabavom opreme od firme Siemens i traje od 2002. godine do danas. Oprema je ranije vođena kao investicija u tijeku, iako je oprema stvarno bila stavljena u funkciju putem fazne implementacije Projekta i trebala je biti aktivirana stavljanjem opreme u funkciju. Ovo je sve uzrokovalo odgađanje popisa nabavljene opreme Projekta i usklađivanja stvarnog stanja sa poslovnim knjigama. Također, propuštene su radnje kojima je trebalo izvršiti obračun amortizacije nakon postupnog (faznog) aktiviranja opreme.

Direkcija je tek početkom 2005. godine izvršila popis opreme Projekta koja je u poslovnim knjigama sa stanjem 31.12.2004. godine prije usklađivanja sa popisom imala vrijednost 33.214.623 KM. Nakon izvršenog popisa izvršeno je usklađivanje stvarnog stanja po popisu sa poslovnim knjigama tako što je 13.329.358 KM otpisano (isknjiženo) iz poslovnih knjiga i istovremeno izvršen i obračun amortizacije za 2004. godinu u iznosu od 3.493.620 KM, tako da sadašnja vrijednost Projekta sa 31.12.2004. godine iznosi 16.391.645 KM.

Usklađivanje stvarnog stanja opreme sa poslovnim knjigama u kojima su prikazane ukupne fakture Siemens za nabavljenu opremu i ostalo izvršeno je na sljedeći način:

Odlukom o otpisu opreme i troškova instalacije izvršen je uvid u fakture i ugovor sa firmom Siemens i konstatirano da sljedeće stavke treba otpisati i isknjižiti sa opreme s obzirom da se iste ne smatraju opremom, i to:

- Utrošene (iskorištene) obrasce osobnih iskaznica, vozačkih dozvola i osobnih iskaznica za strance u vrijednosti 6.951.028 KM,
- Utrošene transportne kutije, zaštitni pečati i pakovanje za transport u iznosu od 276.364 KM,
- Licenca, TKO, i vrijednost servisa u iznosu 4.020.668 KM,
- Instalacija i preventivno održavanje opreme za personalizaciju dokumenata u iznosu od 2.081.298 KM.

Ukupno je 13.329.358 KM predloženo za otpis i isknjiženo sa vrijednosti opreme.

Preporučujemo Direkciji da kod prve stavke (obrazaca) formira naturalnu evidenciju utroška i stanja neutrošenih kartica u Centru za personalizaciju podataka i periodično usuglašava navedene evidencije sa vrijednostima iskazanim u poslovnim knjigama Direkcije.

Mišljenja smo da treću i četvrtu stavku koje su otpisane nije trebalo otpisivati i isknjižavati sa vrijednosti opreme. Radi o licencama za opremu, servisnim uslugama i instaliranju opreme i održavanju što sve predstavlja kalkulatívni dio nabavne vrijednosti opreme Projekta u fazi implementacije. Licence su trebale prikazati u poslovnim knjigama pod stalnim nematerijalnim sredstvima, a ostalo procentualno rasporediti na instaliranu opremu korištenjem vrijednosnih parametara.

Temeljem toga, Direkcija je podcijenila nabavnu vrijednost opreme i izvore sredstava Projekta za 6.101.966 KM. Pored toga, sadašnja vrijednost opreme Projekta i izvora sredstava Projekta precijenjena je za neutvrđeni iznos temeljem toga što nije obračunata amortizacija opreme po fazama počevši od 2002. godine do danas kako je vršeno i fazno aktiviranje opreme odnosno stavljanje opreme u funkciju.

Preporučujemo Direkciji da ponovo analizira sporni dio otpisa opreme i nakon toga izvrši korekciju nabavne vrijednosti opreme Projekta. Također, potrebno je izvršiti obračun amortizacije opreme po fazama aktiviranja opreme kao bi sadašnja vrijednost opreme bila realno iskazana.

4.6. Programi posebne namjene

Realizacija programa posebnih namjena bila je planirana za uvođenje novog sustava održavanja i tiskanja putovnica. Realizacija troškova ovog programa odnosi se na nabavu nove opreme (144.007 KM), izdatke temeljem ugovora o djelu za iste uposlene koji rade i na Projektu (268.667 KM) i ostale tekuće izdatke Projekta (436.326 KM). Sadašnja vrijednost opreme programa održavanja i tiskanja putovnica nakon isknjižavanja stare opreme za putovnice iznosi 605.446 KM.

Uvođenjem nove opreme otvara se problem dotadašnje stare opreme koja je služila za tiskanje putovnica na lokacijama MUP-a entiteta. Prema zapisniku povjerenstva za popis, navedena oprema nalazi se van uporabe i ista je predložena za otpis u ukupnoj vrijednosti od 479.135 KM. U obrazloženju odluke navodi se da je oprema amortizirana, većinom tehnički neispravna i softverski nekompatibilna sa novim sustavom personalizacije knjižica putovnica.

Navedena oprema nije prethodne godine bila evidentirana u poslovnim knjigama Projekta na dan 31.12.2003. godine već je u 2004. godini unesena kao početno stanje 01.01.2004. godine.

Preporučujemo Direkciji da s obzirom na eventualnu značajnost stare opreme uz povjerenstvo utvrdi način raspolaganja opremom koja više nije u funkciji tiskanja knjižica putovnica.

4.7. Informacijski sustav

Revizijom internih kontrola ustanovljeno je da ne postoje procedure koje opisuju pravila ponašanja u slučaju nastupanja 'više sile' koja može uzrokovati pad sustava.

Preporučujemo Direkciji da zbog važnosti podataka koji se nalaze u sustavu Projekta CIPS donese procedure u slučaju katastrofa i pada sustava, te osigura uvjete testiranja sustava i vraćanja podataka u prvobitno stanje što treba vršiti najmanje jednom u tijeku godine.

5. KORESPONDENCIJA SA KLIJENTOM

Direkciji je dana 12.07.2005. godine uručen Nacrt izvješća o izvršenoj reviziji za 2004. godinu na razmatranje i dostavljanje eventualnih komentara i primjedbi na nalaze revizije. Direkcija nije u ostavljenom roku dostavila odgovor, što znači da nema primjedbi na naše Izvješće o reviziji.

6. Sažetak

Tijekom obavljanja svog mandata revizija je uočila određene slabosti sustava internih kontrola u dijelu koji se odnosi na nedostatak određenih kontrolnih funkcija i razgraničenja dužnosti u dijelu financijskog poslovanja Direkcije, neusuglašavanje naplaćenih prihoda temeljem izdavanja osobnih dokumenata sa računima proračuna, neadekvatno planiranje prigodom donošenja nacrt proračuna koje ne sadrži određene analize i procjene potrebnih sredstava u korelaciji sa poslovnim aktivnostima Direkcije, nedostatak procedura praćenja izvršenja proračuna, nepoštivanje rokova u vezi popisa imovine i nepoštivanje rokova prigodom izrade i predaje financijskih izvješća za 2004. godinu;

Konstatirane su i određene slabosti u realizaciji pojedinih rashoda Direkcije kao i nedostaci prigodom obavljenog popisa opreme Projekta i usklađivanja stvarnog stanja opreme sa poslovnim knjigama Projekta.

**ZAMJENIK GENERALNOG
REVIZORA**

Samir Mušović

GENERALNI REVIZOR

Milenko Šego

**ZAMJENIK GENERALNOG
REVIZORA**

Dragan Kulina